

כל אחד ואחד נאמד נאגל"ש באג"ק שייחיו
מתמן בקריאה של חיבה להשתתף

בכינותס האורצי 58

ומעמד קבלת פנים

לשבים ממארות קידשנו בחודש השביעי

מוצ"ש פל' חיי שרה כ"ב מר-חשוון תשע"ח
בבית הכנסת "בית מנחם" - כפר חב"ד
ליד שולחנות ערוכים, בשעה 20:30 בערב

הכניסה חופשית

הידעתם?

אחד ממאמריו של הרבי הרש"ב, שעשה בשעתו רעש גדול, הושמע לפני למעלה ממאה ועשר שנים, בשמחת-תורה תרל"ט. המאמר נפתח בפסוק "החלצו מאתכם" וכולו עוסק במעלת האחדות והשלום ובשלילת המחלוקת ושנאת-חינם. אף הרבי נשא דורנו היה מדיגיטל נקודה זו בכל מברקיו ומכתביו שהיה שולח לכינוס מסורתי זה מדי שנה בשנה. ומאז, זהו כינוס של חיזוק האחדות

בתכנית:

זכר מלכות
אומת הרבי ליינוס הארצי
הרב יוסף יצחק הכהן אהרונם

מענייני דיומא:
לפעול לחילוי הראצון של הרבי
הרה"ג מאיר אשכנזי, מר"א דכפר חב"ד

ויעקב הלך לדרך
פיעלות אנ"ש במסגרת בית חב"ד
השליח הרה"ח שניאור זלמן גורליק
שליח הרבי לבאר שבע

פרישת שלום מבית חיינו
הרה"ח ברון כהנא,
מלפיע ביישוב תורת"ל קרית גת

לחיות עם הרבי
הרה"ח משה אורנשטיין
ראש ישיבת תורת"ל מתנה

ניגוני שמחה
והתועודות
עם
שמחה פרידמו
בליווי מקהלה מחסידי חב"ד

ככל יכולתו ככל עניני יחודות, תורה ומצוות, "מפנים ל"ש ארבע" לכינוס תאביש ישיבת תשע"ח

ורלי רצון יהיה הכינוס

כינוס אמיתי ואחדות אמיתית
של כל המשתתפים בו,
ועל דם - של כל המושפעים שלהם,
ועד - לחד שבמי ישראל...

וכפרש אשר כינוס זה מתקיים בשנה
שריא שנת העלבור, שנקראת כהורה בשם
"שנת המוסר", והדשי' שלמים, ריונו ששני החדשים
דפחשוון ופסל שיהם מלאים.

ולאמר **הזר ונלצנת כח,** שכל אר"א יעשה
דפחשוון ופסל שיהם מלאים.

התקשרות

ב"ה

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

ארטז

ערב שבת-קודש
פרשת חיי-שרה
כ"א בחשוון התשע"ח

יוצא-לאור עלידי
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק

ביטול "רוח ביש"

30 שנה ל'דין נצח' • ביום הבהיר כ"ה בחשוון תשמ"ח דחה בית המשפט הפדרלי את ערעור הצד שכנגד במשפט הספרים • להלן קטע משיחת כ"ק אדמו"ר בש"פ ויקהל פקודי תשמ"ז, בעיצומה של תקופת המשפט, המתייחס לפרשה

רואים במוחש שישינים ענינים בלתי־רצויים המבלבלים לעבודה דהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, מתוך שמחה וטוב לבב, ובלשון המדרש – שגם לאחרי הנצחון בנוגע לביטול ה"רוח ביש" (המנגד מעין ונהר, מקום מים חיים, הוי' תורתו ומצוותיו, ובפרט המעיינות דפנימיות התורה), עדיין נשאר רושם כו', "מין חרדא דדמא על אפי מיא", אשר, אע"פ שלאמיתו של דבר אין להתפעל מזה כלל וכלל, שהרי בודאי יהי' הנצחון תורה ויהדות כו' בתכלית השלימות, מ"מ, יש כאלה שדבר זה גורם להם רגש של פחד וכיו"ב, ובמילא, יש צורך לבטל זאת לגמרי (אפילו אם הפחד אינו אלא באופן ד"פחדו בציון חטאים"). ובהתאם לכך, הרי, בעמדנו בסמיכות לערב ראש חודש (ובפרט ער"ח ניסן), הנקרא "יום כפור קטן" – יוסיפו פעולות מיוחדות בנוגע לביטול הענינים הבלתי־רצויים כו', ובהקדמה – שאין הכוונה לענין של תענית, ע"פ ביאור אדמו"ר הזקן באגה"ת ע"ד שלילת התענית בדורותינו אלה, כי אם, הוספה בעיני תומ"צ תמורת ענין התענית, ואדרבה – מתוך שמחה וטוב לבב. ובפרטיות – להוסיף בכל ג' הקוין עמודים (שעליהם העולם עומד וקיים) דתורה תפלה (עבודה) וגמ"ח: תורה – הוספה מיוחדת בלימוד התורה, ובמיוחד – בתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (כאמור, שבש"ק זה מתברך יום התחלת הנשיאות שלו), ומה טוב – במאמרי פורים או פסח, בהתאם לכך שנמצאים אנו בין ימי הפורים לימי הפסח.

תפלה – הוספה מיוחדת באמירת מזמורי תהלים, היינו, מלבד השיעור דימי החודש, יאמרו גם מהשיעור דימי השבוע (השיעור דאמירת תהילים בשופי), כולל – המזמור המכוון לספר שנותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, מזמור ק"ז, שראשו והתחלתו: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חזרו" – הודאה להקב"ה, ועד לחיוב של ברכה בשם ומלכות – "ארבעה צריכים להודות" (כפי שלמדים מהפסוקים דמזמור זה). וצדקה – הוספה מיוחדת לצדקה, כשיעור מזון סעודה אחת (לכל הפחות) תמורת ענין התענית, כפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגה"ת בנוגע לפדיון התענית בצדקה ("וחטאך בצדקה פרוק"). ומה טוב – צדקה עבור עניני תורה תפלה וגמ"ח הקשורים עם המוסדות והפעולות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. ובקשה מיוחדת – לפרסם את הדברים בכל מקום ומקום, ובהדגשה – שענין זה שייך לכאו"א, אנשים ונשים וטף. ובודאי יוסיפו עוד יותר בכל עניני טוב וקדושה, כאו"א לפום שיעורא דילי, ובמיוחד – מוסרים זאת לשלוחים דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שיתאספו ויתדברו יחדיו, "איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמרו חזק", להחליט מה שיכולים וצריכים להוסיף בכל ענינים אלו.

(תורת מנחם תשמ"ז, כרך ב', עמ' 729)

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א במרחשוון ה'תשע"ח - כ"ח במרחשוון ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א במרחשוון	הלי שבת פרק כד-כו.	הלי עבודת כוכבים וחקותיהם פרק ט.	מ"ע קנה.
ש"ק	כ"ב במרחשוון	פרק כז-כט.	פרק י.	מ"ע קנה.
א'	כ"ג במרחשוון	פרק ל. הלכות עירובין.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קנה.
ב'	כ"ד במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק יב.	מל"ת שכ.
ג'	כ"ה במרחשוון	פרק ו-ח.	הלי תשובה.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת שכא.
ד'	כ"ו במרחשוון	הלכות שביתת עשור.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע קסה. מל"ת שכט. מ"ע קסד. מל"ת קצו.
ה'	כ"ז במרחשוון	הלכות שביתת יו"ט.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ג.	מ"ע קנט. מל"ת שכג. מ"ע קס. מל"ת שכד.
ו'	כ"ח במרחשוון	הלכות שביתת יו"ט. פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע קסב. מל"ת שכה. מ"ע קסג. מל"ת שכו.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"א במרחשוון	4.04	4.51	5.12	6.12	8.43	11.25	11.55	4.43.9	5.09
ש"ק, כ"ב במרחשוון	4.04	4.52	5.13	6.13	8.43	11.25	11.55	4.43.2	5.09
א', כ"ג במרחשוון	4.05	4.52	5.14	6.14	8.44	11.25	11.55	4.42.6	5.08
ב', כ"ד במרחשוון	4.06	4.53	5.15	6.15	8.44	11.25	11.55	4.42.0	5.07
ג', כ"ה במרחשוון	4.07	4.54	5.16	6.16	8.45	11.25	11.55	4.41.4	5.07
ד', כ"ו במרחשוון	4.07	4.55	5.16	6.17	8.45	11.25	11.55	4.40.9	5.06
ה', כ"ז במרחשוון	4.08	4.55	5.17	6.18	8.46	11.25	11.55	4.40.3	5.06
ו', כ"ח במרחשוון	4.09	4.56	5.18	6.19	8.47	11.26	11.56	4.39.8	5.06

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
חיי-שרה	4:07	5:20	4:22	5:22	4:11	5:20	4:25	5:23
תולדות	4:03	5:17	4:17	5:18	4:07	5:16	4:22	5:20

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף־יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169. ISSN 0793 7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

'מודה במקצת' חייב שבועה – ברוחניות

שבועה היא נתינת כוח מיוחדת מלמעלה לעבודה בעולם, אלא שנדרש לשם כך חפץ מצוה שעל ידו תחדור הקדושה בגשמיות • מצות מילה דומה בעניין זה לספר-תורה, וכן גם תפילין • על האדם להתייגע בתורה יומם ולילה, ובדיעבד – עליו לשעבד את מוחו ולבו בתחילת היום על-ידי מצוות תפילין • ומדוע שבועת 'מודה במקצת' היא יסוד לכל עבודת ה'? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

זה למדים מאברהם אבינו, שאצלו לא היה עניין של מודה במקצת – מדוע למדים כאן עניין זה על מודה במקצת דווקא, והרי היה לנו ללמוד עניין זה גם לשבועת הביטוי ושבועת הפיקדון? – והתוספות נשארים בקושיה.

(ב) אצל אברהם לא היו לא ספר-תורה ולא תפילין, אלא מצווה אחרת – ומנין לנו לומר שיש צורך בספר-תורה או תפילין דווקא?

ב. עניין השבועה מבואר במאמר אדמו"ר הזקן⁶, וביתר אריכות במאמר הצמח-צדק⁷, ש"שבועה" היא מלשון "שובע", דהיינו שנותנים כוח מלמעלה. ולכן הדין הוא ש"נשבעין לקיים את המצוות"⁸, אף שגם בלאו הכי "מושבע ועומד מהר-סיני הוא", כיוון שעל-ידי השבועה נותנים לו כוח נעלה יותר. וזהו גם-כן עניין "משביעין אותו (את האדם קודם שנולד) תהי צדיק ואל תהי רשע"⁹.

בכדי שהכוח שנותנים מלמעלה יתקשר עם האדם כאן למטה, שיקבל את הכוח ויוכל לנצל

א. בפרשתנו¹, נאמר, שאברהם אבינו אמר לאליעזר "שים נא ירך תחת ירכי"².

הגמרא³ לומדת מכך, ששבועה צריכה להיות דווקא בנקיטת חפץ⁴. ומפרש רב פפא, שהכוונה בזה היא לספר-תורה, דהיינו שחייבים להשביע בספר-תורה דווקא, ודיין שהשביע ללא ספר-תורה, "נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר". אבל מסקנת הגמרא דלא כרב פפא, והדין נשאר, שאף שלכתחילה יש צורך בספר-תורה, אבל בדיעבד גם תפילין כשרים. ותלמיד-חכם, משום כבודו, אפשר להשביעו "לכתחילה בתפילין", ולא דווקא בספר-תורה.

הדין אודותיו מדובר בגמרא – הוא על-דבר שבועתו של מודה במקצת הטענה.

יש כאן שני דברים שאינם מובנים: (א) קושיית התוספות שם⁵: כיוון שכל עניין

(1) מכאן עד סיום ההתועדות – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיש), ונדפס בלקו"ש ח"א עמ' 38 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(6) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פג.ג.
 (7) קיצורים והערות לתניא ד"ה משביעין אותו (ס"ע נו ואילך).
 (8) נדרים ח, רע"א. וש"נ.
 (9) נידה ל, סע"ב.

יד ארוכה של המשלח...

איך שתהיה המסקנה בעניין השליחות על-פי נגלה בנוגע להלכה למעשה בעניינים גשמיים וחומריים – הרי ברוחניות העניינים יכול להיות עניין השליחות, "שלוחו של אדם כמותו", במדריגה היותר נעלית. והיינו, שהנוסע הוא המשלח בעצמו, אלא שעניין זה נעשה באופן שהוא על דרך מה שכתוב "ותשלח את אמתה", "שנשתרבה אמתה אמות הרבה"...

מקבלים כוחות מראש

לכאורה הרי זו אחריות גדולה ביותר... – הנה לכל לראש ישנו המאמר הידוע: "וואָס מאַנסטו באַ מיר – מאָן באַ זיך" [=מה אתה תובע ממני – תבע מעצמך].

ובכל אופן, בנוגע לנתינת כוחות – הרי ישנו הכלל "לפום גמלא שיחנא", והיינו, שנותנים את הכוחות לבצע את השליחות עוד לפני שמטילים את השליחות; כל מה שנדרש הוא – לנסוע על דעת המשלחים, ואז נעשים כל העניינים כדבעי למהוי בנוגע לשלוחים, והעיקר – שאז ישנם ההמשכות וההשפעות באופן שלמעלה מהטבע, ובהצלחה מופלגה.

דרך ארץ לחזור ולדון

בעניין השליחות ישנם ב' פרטים: (א) מילוי השליחות, שזהו חיוב על-פי דין. (ב) לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות אצל אלו שאליהם נמסרה השליחות – שעניין זה אינו חיוב על-פי דין, כי אם "דרך ארץ", כמו שכתוב "וישב משה את דברי העם אל ה'", "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב".

(קטעים מתוך תורת מנחם כרך יז עמ' 66-62, 185-190, בלתי מוגה; בקשר לנסיעת התלמידים השלוחים לאה"ק וחזרתם)

גדר של שליח גם במשיח

...מובן מדוע יש במשיח עצמו (גם) הגדר של שליח, שמתבטא בחיבור ויחוד בין שני עניינים (יחוד מ"ה וב'ן): מציאות לעצמו, כביכול, של נשמה בגוף, בשר ודם [כפסק דין הרמב"ם, שמש"ח הוא "מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו", ו"לחום מלחמת ה'", דבר המוכיח שהוא נמצא בעולם שבו קיימים מנגדים, שמשום כך הוא צריך לנהל מלחמה וינצח]; ויחד עם זאת – שלוחו של אדם (העליון) כמותו ממש. שכן כדי לפעול את יחוד הנשמה והגוף (על-ידי "יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"), ויחוד הרוחניות והגשמיות בעולם, צריכים להיות בו עצמו שני העניינים והתאחדותם יחדיו.

(משיחת שבת פרשת חיי שרה תשנ"ב, התועדות תשנ"ב כרך א, עמ' 294-5)

גילוי אור המשלח

**פנינים משיחות הרבי לקראת
כינוס השלוחים העולמי הקרב ובא**

לצאת ולפעול על יהודים למרות הקושי

באופן כזה צריך להיות גם קיום השליחות של הרבי – "וירד מצרימה אנוס על פי הדיבור": קשה אמנם לצאת לאיזו עיר כדי לכבשה. איך יכול – טוען הוא – לצאת לעיירה כזו שבה לא יהיה לו אפילו עם מי לדבר אודות הרבי... כיון שאף אחד מהנמצאים שם אין לו מושג בעניינים כאלו, ובמילא, הרי זה ירידה גדולה ביותר. ואף על פי כן, בידעו שזוהי השליחות של הרבי, "על פי הדיבור", צריך להניח את עצמו על הצד ולמלא השליחות, "וירד מצרימה". ובמכל שכן וקל וחומר: אצל הרבי עצמו היתה זו ירידה גדולה יותר שלא לפי ערך כלל, ואף על פי כן, "וירד מצרימה" – כולל גם העובדה שהרבי התעסק עמו... [.] על אחת כמה וכמה אצלו, שמצד מדרגתו אין זו ירידה גדולה כל כך... – בודאי שצריך למלא את השליחות של "וירד מצרימה". הרבי לא חיפש לעצמו דברים קלים, וגם לנו אינו מחפש דברים קלים. הוא בעצמו עבר את כל העניינים מתוך מסירת נפש, וגם מאתנו תובע מסירת נפש. ולכן צריך כל אחד ואחד להניח את עצמו על הצד ולעסוק במילוי השליחות לטובת הזולת.

(תורת מנחם כרך א', עמ' 62)

זהירות מ'ריבית' בשליחות

הנהגה כזו נראתה בגלוי במיוחד אצל כ"ק מורי"ח אדמו"ר: לא זו בלבד ששלח שלוחים ונתן להם כוח לפעול בהחזקת היהדות בכלל והפצת המעינות בפרט, אלא שגם תמיד (לא רק בשנים הראשונות, כי אם גם בשנים המאוחרות, לאחר שהעמיד תלמידים ותלמידי תלמידים, שהם היו מסוגלים לבצע את העבודה) התמסר לעבודה זו. דבר זה משמש הוראה לכל המקושרים אליו והולכים בעקבותיו: אין להם להסתפק בכך שהעמידו תלמידים העוסקים כבר בהרבצת התורה והפצת המעינות, מתוך חישוב שמאחר שעבודת תלמידיהם נובעת מהשפעתם, הם יקבלו גם הם, המשפיעים, את תוספת האור שנמשך על ידי עבודת התלמידים, ומשום כך אין עליהם לעסוק עתה עם הזולת אלא לעסוק בתורה לעצמם. הנהגה כזו – קבלת "ריווח" (תוספת האור) בעד עבודה של העבר – היא (בדקות) ענין של ריבית. כי אם תמיד עליהם לעסוק לא רק עם עצמם, כי אם גם עם הזולת: לעשות אותה עבודה הנדרשת מתלמידיהם. ושכר ההתנהגות של זהירות מירבית, הוא, שגם בעבודתם העצמית יזכו להשתתפות כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאמצעותו – כיון שהוא עומד בין ה' וביניכם – להשתתפות הקב"ה...

(תורת מנחם כרך א', עמ' 75)

יגעים בתורה יומם ולילה". ומובן ממאמר רז"ל זה, שתפילין הם אותו עניין של ספר-תורה. וביאור העניין הוא – כיוון שעניין התורה הוא להמשיך מוחין במידות¹⁶, ואותו עניין נפעל גם על ידי תפילין. על-ידי הנחת תפילין למטה פועלים הנחת תפילין למעלה, כפי שמצינו¹⁷ ש"הקב"ה מניח תפילין": הקב"ה – ז"א, מידות; ותפילין – הם עניין המוחין; ו"הקב"ה מניח תפילין" פירושו:

– צריך להיות "ממוצע", שיקשר את האדם עם הכוח מלמעלה. וקשר זה הוא על-ידי מצווה, כיוון שהמצוות הן שלוחיו של הקב"ה, כדאיתא¹⁰ "כבדו את המצוות שהן שלוחיו", ו"שלוחו של אדם כמותו"¹¹, ולכן בכוחה של מצווה להמשיך ולקשר את הכוח מלמעלה עם האדם. וזהו הטעם ששבועה צריכה להיות דווקא בנקיטת חפץ, כי על-ידי זה שאוחז חפץ של מצווה

סוף סוף ילמדו כל בני ישראל פנימיות התורה, כרצונו של רבינו הזקן – שבודאי יתקיים – שתורת החסידות תהיה נחלת כלל ישראל

המשכה ממוחין במידות. ולכן אפשר גם על-ידי אחיזת תפילין בשעת השבועה – שעניינם בעבודת השם הוא שעבוד המוח והלב¹⁸ – לפעול את קישור הכוח שלמעלה עם העולם, כמו על-ידי התורה. ואף-על-פי-כן זהו עניין של "דיעבד" בלבד, וכפי שהוא גם בלשון המדרש הנ"ל, שבני-ישראל היו "רוצים ליגע בתורה יומם ולילה", אלא שמכיוון ש"אין לנו פנאי", הרי בדיעבד די בעניין התפילין – שיעבוד המוח והלב לכל הפחות בתחילת היום – שעל-ידיה נשאר העניין גם במשך כל היום כדבעי.

ד. הטעם שבתלמיד-יחכם די אפילו לכתחילה באחיזת תפילין בידו בשעת השבועה: איתא בזוהר¹⁹ שתלמיד-יחכם נקרא שבת, רמז לזה ישנו גם בגמרא²⁰: הגמרא מספרת שהגיע אורח תלמיד-יחכם, ונתנו לפניו סעודה גדולה. שאל אותו תלמיד-יחכם: מנין לקחו סעודה זו, והרי לא התכוננו לבואו? וענו לו, שהכינו את הסעודה

בידו, מקשר אותו חפץ זה עם הכוח שלמעלה. ג. זהו הביאור בנוגע לנקיטת חפץ בכלל, אבל מדוע נוטלין דווקא ספר-תורה או תפילין? איתא¹²: "לא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה". ולכן, בכל מקום שבו נמצא יהודי, עליו לעשות מכל דבר קדושה, וממילא עליו לנצל את השבועה – הכוח שנותנים לו מלמעלה – בכל העולם. קשר זה של הכוח שמלמעלה – על-ידי האדם – עם כל העולם, הוא על-ידי התורה, כיוון שהתורה היא הממוצע – הכוח המחבר – בין הקב"ה והעולם, כמאמר רז"ל¹³ "אסתכל באורייתא וברא עלמא".

על-פי-זה יובן הטעם שנוטלין תפילין לשבועה, כיוון שתפילין עניינם תורה, כמבואר במאמר חסידות¹⁴ דיבור-המתחיל "איתא במדרש תהילים"¹⁵: "ר' אליעזר אומר: אמרו ישראל לפני הקב"ה, ריבונו-שלי-עולם רוצין אנו ליגע בתורה יומם ולילה אבל אין לנו פנאי, אמר-להם הקב"ה, קיימו מצוות תפילין ומעלה אני עליכם כאלו אתם

(10) תנחומא ויגש ו. וראה לקו"ת ויקרא ב, א.

(11) ברכות לד, ב (במשנה). וש"נ.

(12) שבת עז, ב.

(13) זח"ב קסא, ב. זח"א מז, א. קלד, א.

(14) נדפס בסה"מ תרנ"ג עמ' רעט. תש"ח עמ' 271.

(15) עה"פ (א, ב) כי אם בתורת.

(16) ראה בארוכה במאמר דלעיל (עמ' 214 ואילך).

(17) ברכות ו, א.

(18) שו"ע או"ח סכ"ה ס"ה, שו"ע אדה"ז שם סי"א. תניא פמ"א.

(19) ח"ג כט, א.

(20) שבת קיט, א.

"זקן" – "אין זקן אלא זה שקנה חכמה" (קידושין לב), היינו אדם שלומד תורה. "בא בימים" – הגיע עם כל ימיו, אדם שבכל יום ויום פועל ועוסק בקיום המצוות. על-ידי לימוד התורה רוכש האדם שלמות לנפשו; הוא קונה את חכמת התורה ומתעלה על-ידיה. ואילו על-ידי קיום המצוות, המלוכשות בדברים גשמיים, הוא מאיר ומזכך את גשמיות העולם. ולפי זה: "זקנה" מסמלת את השלימות העצמית; ואילו "בא בימים" – את תיקון הזולת (העולם). זהו שאומר המדרש: "יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים" – הוא עוסק אך ורק בקניית שלמות בנפשו, ואינו משתדל להאיר את סביבתו; "בימים ואינו בזקנה" – הוא עוסק בהארת העולם בלבד, ואילו על עצמו הוא שוכח. "אבל כאן, זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה" – אברהם עסק בשני הקווים, ובכל אחד מהם בשלמות.

(לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 773)

ואבוא היום אל העין (כד, מב)

יפה שיחתן של עבדי אבות (רש"י)

העניין דשיחת עבדי אבות – רומז להתבטלות מוחלטת של האדם לגבי הקב"ה: שיחה משמעה שהאדם מכיר באי-היכולת שלו לסמוך על כוחותיו, ועל-כן הוא מוכרח להתפלל אל הקב"ה – "אין שיחה אלא תפילה". עבדי אבות היינו, האדם הוא כמו עבד, שאין לו כל מציאות משלו והוא תלוי לגמרי באדונו. התבטלות זו עושה את האדם כלי להשפעה באופן ד"הוא ישלח מלאכו לפניך", היינו שההבטחה מובטחת מראש; המלאך הולך לפניו ומבטיח מלכתחילה את ההצלחה.

(לקוטי שיחות כרך כה, עמ' 103)

ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים (כד, סג)

יצחק תיקן תפילת מנחה, שנאמר ויצא יצחק לשוה וגו'. ואין שיחה אלא תפילה (ברכות כו, ב)

בספר קדושת-לוי מבואר, שבתפילת מנחה נזכרו גמלים, משום שאז הקב"ה גומל חסד עם ישראל. והיינו כמאמר רז"ל שאליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה. ויש לשאול, הרי בזה נאמר שזמן מנחה הוא עת דין. והעניין, דהנה המתפלל מנחה מנצח בבית-דין של מעלה בעת שליטת הגבורה, ולכן יכול לפעול גדולות, כי גם המנגד עונה אמן. ואילו בעת תפילת שחרית שולטת מידת החסד, ולכן כשינטו צללי ערב ותבוא מידת הדין בתוקפה, עלול להתעורר קטרוג חדש.

(אגרות קודש כרך ד, עמ' קפג)

לשבת, וכשהגיע, נתנו לו את הסעודה של שבת²¹. שייכות השבת לתלמיד-חכם היא, כיוון שבשבת האדם מובדל מעסקי החול, דהיינו מענייני העולם החומרי, וכן הוא גם תלמיד-חכם: הוא מובדל מהעולם החומרי²².

לכן, תלמיד-חכם, גם לכתחילה אינו צריך לאחוז ספר-תורה בשעת השבועה, כיוון שעניינו של ספר-תורה הוא (כנ"ל) לקשר את הכוח שלמעלה עם העולם, ומכיוון שהוא מופרש מהעולם – אינו זקוק לזה.

אבל לתפילין – זקוק גם תלמיד-חכם, כיוון שתפילין עניינם לשעבד את המוח והלב, וזה פועל את קישור הכוח שלמעלה עם האדם, דלא כספר-תורה, שעניינו קישור כוח זה עם העולם.

ה. הטעם שבשבועה של אברהם אבינו לא היה ספר-תורה ותפילין, אלא מצוות מילה דווקא – יובן בהקדמת הקושיה הידועה²³: כיוון שאברהם אבינו קיים את כל התורה²⁴, מדוע המתין במצוות מילה עד שיצוהו הקב"ה?

והתירוץ לזה – על-פי הידוע בעניין החידוש של מתן-תורה על המצוות שהאבות קיימו קודם לכן. לפני מתן-תורה היתה הגזירה ש"בני רומי לא יירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי"²⁵, כלומר, שלא יהיה קשר של רוחניות עם גשמיות. במתן-תורה נתבטלה הגזירה, ונעשית אפשרות לקשר כזה. מתן-תורה פעל, שאם יהודי מקיים מצווה בדבר גשמי, נעשה הדבר הגשמי – קדוש. המצוות שקיימו האבות, אף שקיימום בדברים גשמיים, אף-על-פי-כן לא הייתה לזה שייכות לדבר הגשמי עצמו. הגשמי נשאר בחומריותו כמו קודם לכן. אחרי מתן-תורה נעשה – על-ידי המצווה – הגשמי עצמו קדוש, ולכן נשארת עליו קדושה גם לאחר קיום המצווה.

הטעם לזה הוא, מכיוון שקיום המצוות על ידי האבות היה בכוחם שלהם, ולכן לא היה ביכולתו

21) וכיוון שאצל בני ישראל אין עניינים של "אקראי", אלא הכל הוא בהשגחה פרטית – מרומז במעשה זה שתלמיד-חכם איקרי שבת (מהנחה בלתי מוגה).

22) ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ה.

23) הובא בתו"א ס"פ לך רד"ה בעצם היום הזה.

24) יומא כה, ב, וש"נ.

25) שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו.

לחדור בגשמי, כפי שהיה לאחרי מתן-תורה. וכיוון ש"מעשה אבות סימן לבנים"²⁶, וזהו גם נתינת-כוח לבנים – לכן ניתנה לאבות מצווה דומה למצוות שלאחר מתן-תורה, והיא מצוות מילה, שעל-ידי עושים את הגשמי קדוש, והקדושה אינה רק בשעת קיום המצווה, אלא נשארת גם לאחר-י זה, כמו המצוות שלאחר מתן-תורה (וראה לכך – שבשעת השבועה אמר לו "שים נא ידך תחת ירכי", כיוון שהקדושה נשארה גם לאחר-י זה, אפילו לאחר שכבר קיים את המצווה).

ולכן היתה מצוות מילה שונה משאר המצוות שקיימו האבות – כיוון שהיתה על-ידי ציווי הקב"ה. ולכן המתין אברהם אבינו במצווה זו עד שיצוהו הקב"ה, כיוון שמצווה זו שונה לגמרי משאר המצוות שקיים אברהם, ולזה היה צריך להיות כוח מלמעלה.

ועל-פי-זה יובן הטעם שבשבעת אברהם היתה במצוות מילה, אף שעתה צריכים לזה ספר-תורה: עניין מצוות מילה אז היה לקשר ולהמשיך את הקדושה בעולם, עד לגשמי – אותו עניין שנפעל על ידי מתן-תורה ושהתורה פועלת עתה, כיוון שאז היתה מצוות מילה כללות עניין התורה²⁷.

א. על-פי-זה יובן גם הטעם שלמדים עניין זה רק לשבועת מודה במקצת, ולא לשאר השבועות – כיוון שבשבעת מודה במקצת נוגעת לכללות עבודת ה', ובשעה שמקבלים כוח מלמעלה בעניין של מודה במקצת, מתתקנים בדרך ממילא העניינים הפרטיים.

ביאור עניין מודה במקצת בעבודה הרוחנית²⁸: "נשמה שנתת בי"²⁹ – הנשמה שהקב"ה נתן בי היא בכדי שהאדם על-ידי עבודתו יבוא לידי עלייה. וכדאיתא במדרש³⁰ בנוגע לכל פרט מהעבודה: "מי הקדימני ואשלם"³¹ – שהקב"ה נותן כוח לאדם מישראל לכל מצווה בפרט. והכוחות שהקב"ה נותן הם "בהקפה" ("אויף בארג") – הוא תובע

26) ראה תנחומא לך-לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך-לך יב, ו. ועוד. 27) ראה גם תורת-מנחם ח"ו עמ' 122 ואילך. ח"ב עמ' 85 ואילך. וש"נ.

28) ראה גם לקו"ש חט"ז עמ' 270 ואילך. וש"נ.

29) נוסח ברכות-השחר.

30) ויק"ר פכ"ז, ב.

31) איוב מא, ג.

פרשת חיי-שרה

מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים (כג,א)

מבואר בתורת החסידות, שיש כאן רמז לכל כוחות הנפש: "מאה שנה" – רצון ותענוג (כוחות מקיפים); «עשרים שנה» – מוחין (חכמה ובינה, עיקר המוחין); "שבע שנים" – שבע המידות. הרי שמספר זה מורה על שלמות העבודה בכל כוחות הנפש. ואף ששלמות זו היתה קיימת גם באברהם, כמוכן, היא באה לידי ביטוי בשרה ואף במספר ימי חייה. בטעם הדבר יש לומר, דהנה אברהם מצד עצמו היה מעל העולם, "שכל הנעלם מכל רעיון". ואילו שרה – בחינת נוקבא, מלכות, שורש הזמן והמקום, שהם גדרי העולם – המשיכה ופעלה את ענייניו בתוך גדרי העולם. ומכיוון שעיקר העבודה היא בעולם דווקא, לעשות ממנו דירה להקב"ה, לכן נרמזת שלמות העבודה בחיי שרה דווקא, רמז שגם העבודה בעולם צריכה להיות בכל כוחות הנפש.

(ספר השיחות תשמ"ח כרך א, עמ' 85)

ויקם שדה עפרון (כג,ז)

תקומה היתה לו, שיצא מיד הדיוט ליד מלך (רש"י)

לשדה היתה תקומה עליידי שנכנס לרשותו של אברהם, עוד קודם קבורת שרה. ואף בעבודה הרוחנית כך: כאשר יהודי בא לאיזה מקום, שפשוט שהגיע לשם בשליחות אלוהית כדי "לעשות ממנו ארץ-ישראל" – עליו לדעת שעצם הימצאו במקום זה, עוד לפני שקיים בו איזו מצווה, פועל על המקום עלייה ותקומה – יציאה מיד הדיוט, עליידי עצם העניין שהוא ברשות ישראל.

(לקוטי שיחות כרך לה, עמ' 87)

ואברהם זקן בא בימים (כד,א)

"יום" – רומז לאור וגילוי, ככתוב (בראשית א) "ויקרא אלוהים לאור יום". «ימים» (לשון רבים) – רומזים לשני סוגי אור וגילוי: האור האלוהי הנמשך בעולם עליידי העבודה בתורה ומצוות, והאור הנמשך עליידי ההתעסקות בדברי הרשות לשם שמים. "ואברהם זקן בא בימים" – אברהם אבינו עבד את עבודתו בשלמות בהמשכת שני סוגי האור האמורים, שכן גם ענייני הרשות שלו היו בבחינת "חולין שנעשו על טהרת הקודש". עליידי זה זכה והגיע לדרגה נעלית בהשגת הבורא (זקן – זה שקנה חכמה).

(אור תורה דף קט, עמ' 218)

ואברהם זקן בא בימים (כד,א)

יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה, אבל כאן – זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה (מדרש רבה)

וביכולתו לעשות כל שברצונו. אמנם הוא לומד ומתפלל, אבל לאחר התפילה והלימוד – חושב הוא – כבר פרע להקב"ה את חובו, ומעתה הרי זה כוחו ועוצם ידו – בשאר הוא כופר. הוא עושה חשבון בעצמו – כלשון במאמר³⁸ – שלא עבר עבירה, ועוד קיים מצווה או עסק בתורה, ואם-כן, כבר פרע להקב"ה את כל המגיע

שיפרעום, היינו, שינצלום בעבודה. וכמאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר³² בשם רבותינו נשיאינו שלפניו בפירוש לשון "הקפות": מכיוון שחודש תשרי הוא חודש כללי – "חודש השביעי", מלשון "מושבע" מכל טוב, שבו משביעים אדם מישראל גם בכוחות על השנה כולה, שנותנים לו "בהקפה", ותובעים שתהיה עבודה, (וכמו שכתוב

אין ליהודים ליפול ברוחם בגלל חשכת הגלות, מכיוון שבודאי ימהר הקב"ה את הגאולה שלא נצטרך להישאר בגלות רגע מיותר

לו, והשאר הוא כוחו הפרטי. על כך אומרים לו, שכל מה שיש ברשותו, וכל מציאותו – אינם כוחו ועוצם ידו, אלא הוא חייב להודות שהכל שייך להקב"ה, וממילא מחוייב הוא לפרוע לו הכל.

ועל זה היא השבועה – מלשון שובע – שנותנים לו כוח מלמעלה, "הקב"ה עוזרו"³⁹ שתהיה בו ההכרה ("איבערצייגונג") שאין שום דבר פרטי כלל ("קין אייגענע איז אינגאנצן ניטא"), וממילא חייבים לעשות מכל ענייני העולם אלוהות, כיוון שכל העולם שייך להקב"ה.

ומתי לוקחים כוח זה וממשיכים אותו בעולם – לאחר שמברכים ברכה ("שברכה" היא מלשון "המברך"⁴⁰, המשכה למטה⁴¹), אזי נעשה "והארץ נתן לבני אדם"⁴²: הוא מקבל מקצת, חלק שנעשה שלו.

א. כשם שבשבועה גשמית צריכים לאחוז בספר-תורה, או על-כל-פנים תפילין, כדי לקבל את הכוח מלמעלה – כן הוא בעבודה רוחנית:

באברהם) "וילך למסעיו"³³, ש"בחזרתו פרע הקפותיו"³⁴.

והנה, אף שכוחות אלו ניתנים מלמעלה, אף-על-פי-כן, מצד היצר-הרע ש"מתגנב" ("כאפט זיך אריין") אצל היהודי, אפשר שיתחיל "לכפור במקצת" ולטעון ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"³⁵.

"כופר הכל" – אומרת הגמרא³⁶ שלא ייתכן דבר כזה, כיוון ש"חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו".

לכפור חסיושלום בהקב"ה – אין ביכולתו של אדם מישראל, כיוון שיש בו נשמה שאפילו בשעה שחוטא היא "באמנה אתו יתברך"³⁷. הנשמה רואה אלוהות באופן תמידי, היא נמצאת "בפני בעל חובו", ו"חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו" – אפילו קל שבקלים אין בו ההעזה לכפור לגמרי בחוב, מתוך מחשבה שזהו "כוחי ועוצם ידי".

אלא מאי? – הוא "מודה במקצת": בפרטים מסויימים סבור הוא שהם כוחו ועוצם ידו. בפרטים מסויימים חושב שהוא בעל-הבית בעצמו,

38) ד"ה פדה בשלום ש"ל ז"ע בקונטרס בפ"ע – סה"מ תרע"ח עמ' צד. סה"מ תש"ז עמ' 203.

39) ראה קידושין ל.ב. וש"נ.

40) כלאים רפ"ו.

41) תו"א מקץ לו.ג. ובכ"מ.

42) תהילים קטו, טז. ברכות לה, סע"א.

32) לקו"ד ח"א קצו, א.

33) לך-לך י.ג.

34) ב"ר פמ"א, ג. הובא בפרש"י עה"פ.

35) עקב ח.ז.

36) ב"מ ג, סע"א.

37) תניא ספכ"ד.

בפרשתנו מתחיל הדיבור אודות התחלת הגאולה. - בפרשה שלפני זה מדובר אודות גלות: "והכנעני אז בארץ"⁴⁵, וכמאמר רז"ל⁴⁶ ש"היה הולך וכושב כו". אבל בפרשתנו מדובר אודות הגאולה, שאברהם אבינו קנה שדה בארץ-ישראל מעפרון, ועניין זה היה "לעיני בני חת"⁴⁷, שהכל הודו שזה שייך לאברהם - התחלה של גאולה כללית לכל בני-ישראל.

ואף שאברהם שילם על זה "ארבע מאות שקל כסף"⁴⁸ - הרי מצינו שלא זו בלבד שעל-ידיזה לא היתוסף לעפרון שום מעלה, אלא אדרבה, נעשה אצלו חיסרון⁴⁹; על-ידיזה נחסרה משמו האות "ו".

וכמו-שכתוב בספר "פענח רזא"⁵⁰ - ספר מאחד הראשונים - שעל-ידי הארבע-מאות שקל כסף ששילם אברהם אבינו, קיבל כל יהודי חלק בארץ-ישראל, כפי שמחשב שם - לפי חשבון "זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף"⁵¹ - שעבור ארבע-מאות שקל קיבל כל אחד מששים ריבוא בני-ישראל אמה על אמה בארץ-ישראל.

הגאולה התחילה כבר אז. יש צורך רק להסיר את ההעלמות והסתרים, ולהמשיך את הגאולה למטה בגילוי על-ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(קטעים מהתועדות שבתקודש פרשת חיישרה, ה'תשט"ו; תורת-מנחם כרך טו, עמ' 228-234)

(45) לך-יך י.ו.

(46) פרש"י עה"פ.

(47) פרשתנו כג"ח.

(48) שם, טז.

(49) מכילתא ר"פ יתרו. וראה פרש"י עה"פ.

(50) לרבינו יצחק ב"ר יהודה הלוי ז"ל. - עה"פ.

(51) בחוקתי כז, טז.

לכתחילה צריך להיות עניין הספר-תורה - להתייגע יומם ולילה בתורה, שהתורה נתנת את הכוח לקשר את העולם עם אלוקות, כנ"ל, שהחידוש במתן-תורה היה לקשר גשמיות עם אלוקות, והרי זהו גם עניין התורה כפשוטו: תורה מלשון הוראה⁴³ - התורה מורה כיצד לנצל כל עניין בעולם לפי רצון הקב"ה.

אלא שאם אינו יכול לפעול שיתייגע כל היום בתורה - צריך להיות על-כל-פנים בתחילת היום שיעבוד המוח והלב על-ידי מצוות תפילין, ועניין זה יהיה ההתחלה וההוראה על כל היום, שכל עיסוקיו במשך היום יהיו מיוסדים על שיעבוד המוח והלב שבתחילת היום.

ועניין זה, של אחיזה בספר-תורה ובתפילין, במובן האמור - פועל עליו שיהיה "מודה בכולו", שהכול שייך להקב"ה, וממילא לא יצטרך לשבועת הביטוי ושאר שבועות.

על-פי-זה יובן גם-כן הטעם שלמדים שבועה זו משבועת אברהם אבינו בנוגע לנישואי יצחק ורבקה, שהוא עניין יחוד מ"ה וב"ן, יחוד כלל⁴⁴, כידוע בספרי הקבלה. וממילא למדים מזה גם בנוגע למודה במקצת, שגם הוא עניין כללי בעבודה.

ח. ההוראה לפועל מכל העניין היא, שבשעה שיוצאים לעולם יש לדעת עניין כללי, שהיסוד של העבודה הוא - לקחת עמו ספר-תורה, להתייגע בתורה ככל שיש לו - על-פי שולחן-ערוך - זמן, ובשאר הזמן תהיה על-כל-פנים ההנהגה בשיעבוד המוח והלב. וזה ייתן לו הכוח לעשות את כל ענייניו הגשמיים - כלים לאלוקות.

* * *

(43) גו"א (למהר"ל) ר"פ בראשית בשם הרד"ק (לתהילים יח, ח).

(44) ראה לקו"ת ברכה צג, ג. אוה"ת חיישרה ד"ה יפה שיתחן (קצוב ואילך).

וכדומה. אבל ביחד עם זה נחוץ למלאות באופן המתאים את שאיפת הנוער באה"ק ת"ו [=בארץ-הקודש תבנה-ותכונן] לפעילות ארגונית ע"י שיסדרו פעילות המתאימה מיוחדת לנוער שבבתי"ס [=שבבתי-ספר] הנ"ל.

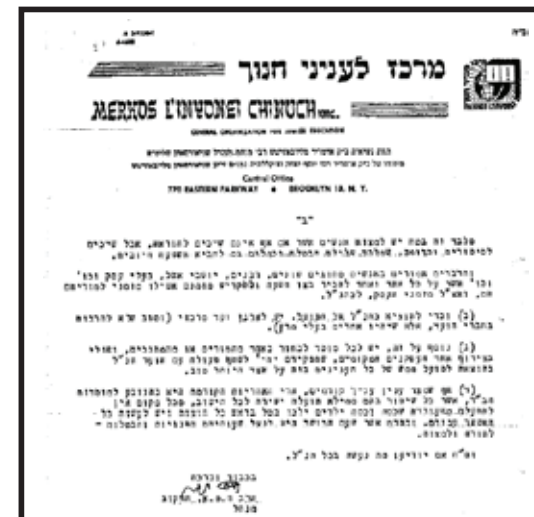
"אשר לבד שיכולים לנהל את הדבר באופן חיובי ע"י ניצול זמנים הפנוי של התלמידים, הרמת רוחם, הלהבת לבם בשאיפות טובות וכו' וכו', מונע זה אותם מהנסיונות בקשר עם התעמולה מצדדים אחרים להצטרף לחוגי הנוער שלהם.

"כמובן שאצלנו צריכים לשים לב מאד שהפעילות הזאת לא תשפיע ח"ו להיסח הדעת איזו שהיא מהלימודים, אלא תה' במדה הדרושה ובאופן הדרוש.

"והנה, ע"פ השמועה חסרה הפעילות הנ"ל בבתי"ס שלנו, וזה גורם באיזה מהם שיגבר הלחץ מהצד השני.

"אשר לכן ה' כדאי אשר הנהלת צאגו"ח, כתנועת נוער [כאן לא ברורה המלה - ויתכן שצריך להיות: כללית] של חב"ד, תדבר בזה עם הנהלת הרשת וידונו מה שיש לעשות בזה.

"נבקשו להודיענו מהמצב בענין הנ"ל בכלל ומהנעשה בדבר הצעתנו בפרט, ות"ח למפרע. "בברכת כט"ס, הרב ח.מ.א. חודקוב".

מכתב המזכירות' (בשני חלקים) בפירסום ראשון

לכבוד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו ה' עליהם יחיו - מכתב ובו שני נושאים שונים, ובסיומו (כאן בפירסום ראשון):

"לפלא, אשר זה זמן רב שכתבנו לכבודם בענין התעסקות בנוער המוזנח והבטיחו להתענין בזה ועדין לא קבלנו תשובה וחבל על אבידה שאינה חוזרת הכרוכה בדבר, ות"ח [ותשואת-חן] אם יודיעו מה עשו ועושים בפועל בזה".

חומר בעניין טיפול בנוער שוליים - פורסם לראשונה במדור זה בגיליון שלג (י"א כסלו תשס"א) עמודים 14-15; ספר 'צעירי אגודת חב"ד' עמ' 62-60).

ליובאוויטש בלתי מפלגתית

באחד ממכתבי יו"ר המזכירות של הרבי, הרב חודקוב לרב ישראל לייבוב (עליהם השלום) מז' אייר תשכ"ה, הוא כותב בין השאר (פירסום ראשון):

"ידוע הדבר אשר מתאים לשיטת ליובאוויטש, אשר היא בלתי מפלגתית, ויותר נכון, על-מפלגתית, אין מקום לפעולות ארגוני נוער של המפלגות בבתי הספר של הרשת

ודאי ימהר הקב"ה את הגאולה

הסיבה לקפיצת הדרך של אליעזר

אודות רבקה בהיותה בבית בתואל ולבן – איתא במדרש "למה היא דומה כשושנה בין החוחים", אשר דווקא "בין החוחים" גדלה השושנה, והם (החוחים) שייכים לגידולה וצמיחתה של השושנה, וכדי להוציא את השושנה מבין החוחים – למרות התנגדותם של החוחים שאין מניחים להוציאה מביניהם, כיון שבזכותה יונקים גם הם חיותם, על-ידי זה שמשקים את כל שטח המקום שבו גדלה השושנה – יש צורך בטענה וכוח כו'.

וכשמלאו לרבקה שלש שנים ויום אחד, שאז נעשית ראויה לביאה, להינשא ליצחק – היה זה הכוח והטענה לקשר את רבקה עם קדושה ולהוציאה מבין החוחים. ומיד שלח אברהם – שהרגיש בדבר – את אליעזר להביא את רבקה, באמרו: "אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק".

ולכן: לא היתה אפשרות להתחיל את הוצאתה של רבקה מבין החוחים – על-ידי שליחותו של אליעזר – לפני שרבקה נעשית בת שלש שנים ויום אחד (כיון שלא היה עדיין הכוח לכך); ולאידך, כשהתאפשר להוציאה מבין החוחים (כשנעשית בת שלש שנים ויום אחד), יש להוציאה משם מיד, ולא להשאירה בין החוחים זמן מיותר. ומשום זה הוצרכה להיות קפיצת הדרך – "היום יצאתי והיום באתי".

וכיון שבבואו לארם נהרים לקחת את רבקה הבין אליעזר שבודאי יטענו לבן ובתואל שרבקה תישאר עמם עוד משך זמן (ואכן "ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור") – הקדים ואמר: "היום – דעו לכם שהמדובר הוא בעניין שתלוי ברגעים ("עס האַנדלט זיך אין מינוטן"), וחבל על כל רגע, והראיה – ש"היום יצאתי והיום באתי".

לא עיכבן המקום כהרף עין

[. .] ההוראה מסיפור התורה אודות קפיצת הדרך – היא בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים":

קפיצת הדרך שנעשתה כדי שרבקה לא תישאר בבית בתואל רגע מיותר, מהוה "סימן לבנים" – שאין ליהודים ליפול ברוחם ("אַרָאפּפּאַלן ביי זיך") בגלל חשכת הגלות, כיון שבודאי ימהר הקב"ה את הגאולה שלא נצטרך להישאר בגלות רגע מיותר.

כשם שבגלות מצרים, שרש לכל הגלויות, נאמר "בעצם היום הזה יצאו גו'", ואיתא במכילתא "כיון שהגיע הקץ לא עיכבן המקום כהרף עין", כך גם – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" – ביציאה מגלות זה;

צריכים רק להשלים את ה"פכים קטנים", ומיד לאחרי זה תהיה הגאולה השלימה על-ידי משיח צדקנו.

(קטעים משיחת שבת פרשת חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשי"ג. תורת מנחם כרך ז, עמ' 179-180)

צעירי אגודת חב"ד בפעילות חינוך ונוער

"צעירי חב"ד שעושים הרבה דברים לחזוק התורה ואין להם כסף לשלם" • לגייס מורים לשדה החינוך • פעילות עם הנוער בתוך בתי ספר של הרשת • עידוד טיפול בנוער שוליים

בארה"ק היה מצבו הכלכלי קשה עד כדי כך, כפי שמשתקף מההתכתבות הבאה, בתאריך כ"ח ניסן תשט"ו. המזכיר הרב א. קווינט כותב לחסיד ר' יהודה שמוטקין (ע"ה), שניהל חנות ספרים שבה נמכרו גם ספרי מל"ח וקה"ת:

"הו"ח אי"א נו"מ כו' מוהר"י שי' שמוטקין

"שלום וברכה:

"בזה היינו מציעים לכב' שהספרים אשר נתן לצעירי אגודת חב"ד (סך הכל 32 ספרים) יהיו בתור מתנה בהתחשב עם זה שהם אגודה שעושים הרבה דברים לחזוק התורה ואין להם כסף לשלם.

"כן היינו מציעים שיתן להם (לצעירי חב"ד) בתור מתנה 25 תניא.

"בתודה וברכה:

"א. קווינט מזכיר".

בו ביום כתב גם להנהלת צעירי אגודת חב"ד תל אביב:

"שלום וברכה:

"ממכתבנו לשמוטקין תראו שקבלנו את מכתבכם מח' ניסן.

"ומה שהודעתם לנו כי החלטתם ליסד שעורי ערב לנוער עובד בטח תסדרו את הדבר באופן הכי יותר מהיר ותודיענו מזה.

"בברכת כט"ס, א. קווינט מזכיר".

טיפול בנוער מוזנח

בכ"ז טבת תשט"ז כתב המזכיר הרב ניסן מינדל

בהזדמנות כתב הרבי מענה בגוף כתב-יד קדשו, ובו כללי יסוד בדרכי ההשפעה בכלל ועל הנוער בפרט. יתכן שהדברים נכתבו לעסקנים – שלוחים בשדה החינוך, וצילום המענה נחשף ע"י המזכיר הרה"ח הרב בנימין קליין (ז"ל) ופורסם ב"כפר חב"ד" גליון 833 עמ' 15:

בכדי להשפיע על מי שהוא, ובפרט על הנוער בתקופתנו – צ"ל [צריך להיות] הדבור עמו כמה פעמים ובפרטיות הדרושה ובאופן שהזקוק להשפעה ירגיש עצמו חפשי להתוכח ולענות וכו'.

באם מפגישים אותו עם א' [אחד] שאינו מכיר ואין כל אפשריות הנ"ל – עלול גם, ח"ו [חס ושלום], להזיק, כיון שיענה: הרי כבר נפגש וכבר שמע כו' ויצא ידי חובתו. וק"ל. ועליו למצוא כאלה שיתאימו לאופן הנ"ל, ולהשתדל שישפיעו ע"י דבור פעמים רבות וכו'.

בחורף תשי"ז פרצה מלחמת סיני (מבצע קדש). הרבי ניצל את שעת הכושר וקרא להוסיף בהפצת המעיינות והפצת היהדות. משימה מיוחדת הטיל אז על אנ"ש, להתגייס לשדה החינוך. לצורך כך פנה הרבי במכתב-חוזר באמצעות המזכירות להנהלות אירגוני חב"ד בארץ-הקודש וביקשם לקרוא לאנ"ש להירתם ולהיחלץ חושים.

(צילום המכתב בפירסום ראשון בעמוד הבא)

ראשיתך מצער

בראשית ימי התייסדות צעירי אגודת חב"ד